

Eğitim ve Suç İlişkisi: OECD Ülkelerinde Ortaöğretim Eğitim Harcamaları ve Hırsızlık Suçları Arasında Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme¹

Ezgin YAVUZ (<https://orcid.org/0000-0002-5886-0439>), İstanbul University, Turkey; ezgin.yavuz@istanbul.edu.tr

Nazan SUSAM (<https://orcid.org/0000-0003-4078-3217>), İstanbul University, Turkey; nsusam@istanbul.edu.tr

The Relationship between Education and Crime: A Comparative Evaluation of Secondary Education Expenditures and Theft in OECD Countries²

Abstract

This study examines the relationship between education expenditures per student and theft crime. When evaluated in Turkey, the concept of crime has been limited to theft, which is among property crimes, due to the increase in the number of convicted persons in the last ten years. In the study, an evaluation was made for Turkey by using the education expenditures per student and the data of those convicted of theft crimes. In addition, the relationship between crime rates and education expenditures in OECD countries whose data can be accessed was analysed with the Spearman Rank Correlation Coefficient. As a result of the analysis, a negative and significant relationship was found between the selected two variables. It has been concluded that there is a negative and significant relationship between the annual expenditures per student at the secondary education level and the number of people convicted of theft in Turkey, which has both the lowest spending per student and a seriously high number of criminals.

Keywords : Education Service, Education Expenditure, Property Crimes, Robbery, Crime Rates.

JEL Classification Codes: I22, I28, H52.

Öz

Bu çalışmada, öğrenci başına yapılan eğitim harcamaları ile hırsızlık suçu ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde son on yılda hüküm giymiş kişi sayısındaki artış nedeniyle suç kavramı, mülkiyet suçları arasında yer alan hırsızlık ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada öğrenci başına yapılan eğitim harcamaları ve hırsızlık suçundan hüküm giyenlerin verilerinden yararlanılarak Türkiye için bir değerlendirme yapılmıştır. Ayrıca verilerine ulaşılabilen OECD ülkelerindeki suç oranları ile eğitim harcamaları arasındaki ilişki Spearman Sıra Korelasyon Katsayısı ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda seçmiş olduğumuz iki değişken arasında negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Hem öğrenci başına en düşük harcamaya hem de ciddi

---

¹ Bu çalışma, Prof.Dr. Nazan Susam danışmanlığında Ezgin Yavuz tarafından hazırlanan ve İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Yüksek Lisans programında 2018 yılında kabul edilen "Devletin Sunduğu Eğitim Hizmetlerinin Suç Oranlarının Azaltılması Üzerine Etkisi: Türkiye Üzerine Bir Analiz" konulu tezden uyarlanmıştır.

² This study has been adapted from the thesis titled "Impact of Educational Services on Crime Rate Reduction: An Analysis on Turkey" prepared by Ezgin Yavuz under the supervision of Prof.Dr. Nazan Susam and accepted at İstanbul University, Institute of Social Sciences, Public Economics Master's Program in 2018.

seviyede yüksek suçlu sayısına sahip olan Türkiye’de ortaöğretim seviyesinde öğrenci başına yapılan yıllık harcamalar ile hırsızlık suçundan hüküm giyen kişi sayısını arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler : Eğitim Hizmeti, Eğitim Harcamaları, Mülkiyet Suçları, Hırsızlık, Suç Oranları.

1. Giriş

Suç, toplumların büyük ölçüde güvensizlik ve huzursuzluk sebebidir. Bireysel koruma önlemi alma amacıyla kaynak kullanılmasına, bireylerin yatırım yapmamasına ve zamanın daha verimli kullanılabileceği bir alandan suça ayrılmasına neden olmaktadır (Glaeser, 1999). Ortaya çıkan suç eylemi toplumun tamamını etkilemekte ve toplum için ekonomik maliyetin yanında sosyal maliyet de yaratmaktadır. İşlenen suç sonucu oluşan maliyetler sadece toplumsal değil, aynı zamanda bireyseldir. Hem şiddet içeren hem de şiddet içermeyen suçlar, birçok kişi için hayat kalitesinde düşüş yaratmaktadır. Bu nedenle suç sebebiyle oluşan maliyetleri (parasal ve parasal olmayan) incelemek önemlidir. Sağlık harcamaları, ücret kayıpları ya da suç korkusu ile suçu önlemek için yapılan harcamalar topluma parasal bir maliyet yüklerken; ekonomi içerisinde başka alanlarda kullanabilecek kaynakların tüketilmesine sebep olarak toplumu optimum refah seviyesinden uzaklaştırmaktadır. Bir suçun işlenmesi sonucu mağdur olan kişiler, yaşadıkları olaylar sonucunda refahlarında düşüş yaşarlar. Bireyler suçtan doğrudan etkilenmeseler bile toplumda sık sık suç işlenmesi güvensizliğe neden olur. Güvensizlik ve huzursuzluk bireylerin davranışlarını, aktivitelerini kısıtlayarak toplum refahını olumsuz yönde etkiler. Genel olarak suç olaylarında azalış, suç sonrasında uygulanacak cezalarla caydırıcılık kazandırılarak ya da suç meydana gelmeden önce engel olma yollarına başvurularak gerçekleştirilir. Bu bağlamda bireylerin ceza ile sonuçlanabilecek davranışlarının suç işlenmeden önce engellenmesinde eğitimin önemli bir unsur olabileceği düşünülmektedir (Groot & Van den Brink, 2010: 279).

Eğitim, doğumdan ölüme kadar bireyin dili, ahlakı, düşünceyi, bilimi, sanatı, kültürü, toplum içinde öğrenmesidir. Bireyler doğdukları andan itibaren öğrenmeye başlarlar. Bu nedenle eğitim sadece okul içinde değil; aile içinde, sokakta kısaca hayatın içinde sürekli olarak var olmaktadır. Eğitim; beşerî sermayeye katkı sağlanması, eşitsizlik-yoksulluğun azalması, sağlık alanında bilinçli bireylerin yetiştirilmesi, demokratikleşme-siyasal istikrar sağlanması ve suç oranlarının azalması gibi toplum refahını artıran pozitif dışsallıkları da bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla eğitim sadece hizmetten yararlananlara fayda sağlamakla kalmaz; toplum geneline de fayda sağlar. Yayığı bu pozitif dışsallık nedeniyle eğitim, sadece piyasa tarafından değil, devlet tarafından da sunulması gereken bir hizmet olarak konumlandırılır.

Eğitim hizmetleri konusunu, suç oranları üzerindeki etkisi bakımından sınırlandırdığımızda, devlet tarafından sunulan eğitim hizmetleri, potansiyel suçların gerçekleşmeden engellenmesinde önemli bir sosyal politika aracı olarak ele alınmaktadır.

Türkiye’de özellikle son yıllarda giderek artan suç oranları, eğitim hizmetlerinden beklenen çıktıların alınamadığını göstermektedir. Bu çalışmada, suç ile eğitim hizmetleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında ortaöğretim seviyesinde öğrenci başına yapılan eğitim harcamaları ile mülkiyet suçlarından biri olan hırsızlık arasındaki ilişki, değerlendirmeye alınan yıllarda verilerine ulaşılabilen OECD ülkeleri ile Türkiye’de karşılaştırmalı olarak incelenecek ve Spearman Sıra Korelasyon Katsayısı ile analiz edilecektir.

2. Eğitim Hizmetlerinin Sunumu ve Eğitimin Yarattığı Faydalar

Neoklasik iktisadi düşüncede piyasa mekanizması tarafından gerçekleştirilemeyen ve/veya eksik gerçekleştirilen hizmetler devlet tarafından yerine getirilir. Bunun arkasında yatan ana neden etkinlik ve adaletin sağlanmasıdır. Etkinlik ile piyasada etkin kaynak tahsisinin sağlanması ve pozitif dışsallıkların azamileştirilmesi istenirken, adalet ile vurgulanmak istenen ana düşünce sosyal adalettir. Eğitim hizmetlerinin de bu iki unsur ile hizmetin bireysel ve toplumsal etkileri göz önünde tutulduğunda özel sektör yanında kamu sektörü tarafından da sunulması uygun görülür.

Maliye literatüründe incelediğimiz eğitim hizmetleri dışlanabilirlik ve rekabet özelliklerine sahip olan özel bir maldır ve piyasa koşulları içinde kolaylıkla fiyatlandırılabilir. Ancak eğitimin hem bireye sağladığı içsel faydalar hem de topluma sağladığı dışsal faydalar nedeniyle bu hizmet karma bir mal/dışsal faydası olan mal olarak da tanımlanmaktadır. Örneğin; bir sınıfta öğrenci sayısının artması, o sınıftaki öğretim kalitesinin düşmesi sebebiyle rekabet özelliğini içinde barındırırken; özel okulların kabul edecekleri öğrencilere karar verme yetkisi de dışlanabilirlik özelliğinin var olduğunun kanıtıdır (Gruber, 2011: 292-294). Diğer yandan yaratılan pozitif dışsallıklar nedeniyle devletin bu alana müdahale etmesi, kaynak tahsisinde etkinlik sağlayarak toplum refahında artış ile sonuçlanmaktadır. Barındırdığı bu özellikler nedeniyle eğitim, özel sektör ve kamu sektörü tarafından bir arada sunulan yarı kamusal mal kategorisinde ele alınır.

Bu kapsamda eğitim hizmetinin özel ve kamu sektörü tarafından sunulmasındaki belirleyici faktör fayda kavramıdır. Eğitim hizmetlerine hem etkinlik hem de adalet açısından bakıldığında sağladığı kişisel faydaların yanı sıra bir toplumda ekonomik, sosyal ve siyasal niteliği olan dışsal faydalar oluşturduğu görülür. Pozitif dışsallıklar olarak tanımladığımız bu faydaların yaygınlaştırılması ise eğitim hizmetlerine verilen önem ve bu hizmetlerin kalitesiyle ilişkilidir.

Eğitim hizmetinin sağlamış olduğu faydalar, ekonomik ve dışsal (toplumsal) faydalar olarak dikkate alınabilir.

2.1. Eğitimin Ekonomik Faydaları

Eğitimin etki alanlarından biri ekonomidir. Makro ölçüde bakıldığında eğitim, ekonomik sistemin gereksinim duyduğu ihtiyaçları üretmesini sağlarken, mikro açıdan

bakıldığında ise bireylerin mesleki gelişimini sağlayarak kişisel kazançlarını etkilemektedir (Kurul-Tural, 2002: 3).

Makro Ekonomik Faydalar: Eğitim bir ülkenin kalkınmasının itici gücüdür ve bu bağlamda fakirliğin azaltılması, cinsiyet eşitsizliklerinin giderilmesi, sağlık koşullarının iyileştirilmesi, barış ve istikrarın sağlanması için kullanılan en önemli araçtır. Dünya Bankasının eğitim konusunda hazırladığı pek çok raporda da eğitim, "kalkınma ve büyümenin olmazsa olmazı" olarak gösterilmektedir (Hanushek & Wößmann, 2010). Özellikle gelişmiş ülkeler kalkınma aşamalarında nitelikli eğitim hizmetlerini kullanmışlardır. Eğitimin üretime ve verimliliğe verdiği destek kısa süre içinde milli gelirlerin de artmasını sağlamıştır.

Eğitimin ekonomik büyüme üzerindeki etkileri farklı yönlerden değerlendirilebilir. Birinci olarak eğitim, işgücü içerisindeki beşerî sermayeyi artırmakta, neticede üretim artmaktadır. İkinci olarak eğitim, ekonominin yeniliklere açık olmasını, teknolojik ürünler ve süreçler ile ilgili yeni bilgilerin uyarlanmasını sağlamaktadır. Son olarak eğitim, bilginin yayılmasını sağlayarak başka bölgelerdeki kişilerin de yeni teknolojileri kullanmalarına olanak tanımaktadır (Hanushek & Wößmann, 2010: 245).

Bu kapsamda Theodore W. Schultz, genel anlamıyla bir toplumun sahip olduğu nitelikli işgücü olarak tanımlanan beşerî sermaye kavramını eğitim ve sağlık hizmetleri açısından değerlendirmiştir. Schultz'a göre dinamik ve büyüyen bir ekonomi için temel gereksinim insanlara yatırım yapmaktır. Bireylerin yeteneklerinin gelişmesini sağlayan temel hizmetlerin eğitim ve sağlık hizmetleri olduğunu kabul etmekte, sağlıklı ve eğitilmiş bireylerden oluşan toplumların üretken olacağını savunmaktadır (Schultz, 1961). Schultz, eğitim kurumlarını sanayiye benzeterek, eğitime yapılan harcamaların bireylerin artan verimlilik ve kazançları arasında bir yatırım olduğunu kabul etmektedir. Eğitim aracılığıyla sunulan bilgi ile teknoloji yaratma ve teknolojiden faydalanma, bunun üretim sürecine katkısı ve sosyal etkileri bir sermaye çeşidi olarak eğitimin önemini göstermektedir (Schultz (1971)'dan aktaran Öztürk, 2005: 29-30).

Beşerî sermaye ve fiziki sermayenin ortak noktası şimdi gerçekleştirilecek tüketicinin, ileri bir zamanda verimliliği ve tüketimi artırmak için, ertelenmesini gerektirmektedir. Fiziksel yatırım şu anda tüketime açık olan kaynakların yeni bir malın üretimine ayrılmasına neden olmaktadır. Diğer yandan beşerî sermaye yatırımları da benzer bir özellik taşımaktadır. Nüfusun çalışabilecek yaşta olan bir kesimi gelecek zamanda emek verimliliğini artırma gayesi ile emek gücünden alınıp, üretim yapmak yerine okullara gönderilmektedir (Storesletten & Zilibotti, 2000: 43). Beşerî ile fiziksel sermaye karşılaştırıldığında, beşerî sermayenin daha yüksek oranda olması en az iki sebeple daha yüksek ekonomik büyüme meydana getirmektedir. Bunlardan ilki, yüksek beşerî sermayeye sahip olmak, gelişmiş seviyedeki ülkelerden ileri teknolojilerin benimsenip ülkeye katılmasına olanak tanımaktadır. İkinci olarak fiziksel sermayeye kıyasla yüksek beşerî sermaye oranına sahip bir ülke, savaş gibi bir şok durumu sonrasında, daha hızlı büyüyüp toparlanabilmektedir (Barro, 2002: 17). Beşerî sermaye teorisini odak noktası alan içsel

büyüme teorisyenleri, fiziksel sermaye ve doğal kaynakları pasif üretim faktörleri olarak kabul ederler. Pasif üretim faktörlerini aktifleştiren, yani fiziksel sermayenin yaratılmasını ve günlük yaşamda kullanılmasını; ayrıca doğal kaynakların verimli bir şekilde değerlendirilmesini sağlayan ise beşerî sermayeyi oluşturan bireydir (Afşar, 2009: 86).

Mikro Ekonomik Faydalar: Beşerî sermaye teorisine göre eğitim, kişilerin iş bulma ihtimalini yükselterek yaşam boyu gelirlerine olumlu etki eder. Dolayısıyla emek piyasasında işsizlik seviyesini aşağı doğru çeken önemli bir faktördür (Çalışkan vd., 2013: 33). Yüksek eğitim seviyesi iş bulma imkanını artırmasının yanında bireysel gelirleri de pozitif etkilemektedir (Michaelowa, 2000: 3-5; Angrist & Keueger, 1991: 981). Gelişmiş kapitalist ekonomilerde bireysel gelirler üzerine yapılan çalışmalar, fazladan bir yıl eğitim almanın gelirleri %5 ile %10 arasında artırdığını vurgulamaktadır (Dowrick, 2002). Toplumdaki bireylere uygun eğitim koşulları sağlandığında, kişilere verilen bilgi ve beceriye bağlı olarak, işgücünün verimliliği ve gelir düzeyi önemli ölçüde artacaktır. Bu ise ekonomide yoksulluğun azalması ve gelir dağılımında yaşanan eşitsizliklerin önlenmesi olarak sonuç verecektir.

2.2. Eğitimin Dışsal (Toplumsal) Faydaları

Beşerî sermayeye yapılan yatırımlar mikro seviyede kişi, aile ve firmaları etkilerken; makro ölçüde topluma yayılmaktadır. Eğitimin yarattığı bu dışsal etkileri eşitsizlik ve yoksulluk, sağlık, gelir ve kazançlar, siyasal istikrar ve suç kavramları ile ilişkilendirerek açıklamak mümkündür.

Eşitsizlik ve Yoksulluk: Eğitim ve eşitsizlik arasındaki ilişki, eğitim hizmetlerinden kimin nasıl faydalandığı ile ilgili bir durumdur. Eşitsizliklerin görüldüğü bir toplumda düşük gelirli kesim kaliteli eğitime erişemez iken yüksek gelirli kesim erişebilmektedir. Bu durum döngüsel bir hale gelerek (Tilak, 2002: 198) çocukların yaşamları boyunca ailelerinin bulunduğu ekonomik sınıfta kalmalarına neden olmaktadır. Böylece eğitimin özel mal olduğu, talebinin gelir ile doğru orantılı arttığı ve özel olarak finanse edildiği bir dünyada yüksek gelirli ailelerin çocukları düşük gelirliyle göre daha avantajlı hale gelecek ve düşük gelirli ebeveyne sahip çocuklar gelecek dönemde de düşük gelir grubunda kalmaya mahkûm olacaktır (Mutluer, vd., 2013: 98-100; Ladd, 2012: 204). Bu kısır bir döngü haline geldiğinde ise ekonomi, düşük eğitimli bireylerden oluşan bir yoksulluk tuzağına sıkışacaktır (Storesletten & Zilibotti, 2000: 48).

Eşitsizliğin boyutu da önemli bir noktadır. Gelir ve servet dağılımı arasındaki eşitsizliğin azaltılması, yüksek eşitsizlik seviyesinin görüldüğü bir ülkede sosyal bütünlük ve huzurun sağlanmasında etkilidir. Yüksek oranda görülen eşitsizlikler sosyal olarak bölücü etki oluşturabilir. Düşük gelirli kesimi suça yönlendirebileceği gibi, kaynakların verimsiz kullanılmasına neden olarak ekonomik büyümeye zarar verebilir. Gylfason ve Zoega çalışmalarında 1965-1998 yılları arasında eşitsizlik, eğitim ve ekonomik büyüme ilişkisini, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeleri içeren 87 örnek üzerinden araştırmışlardır. Bulgularına

göre, eğitimin beşerî sermayeyi artırıp geliştirme etkisinin yanında eşitsizliği azaltarak da ekonomik büyümeye katkı sağladığı gözlenmiştir (Gylfason & Zoega, 2003: 1-9).

Konuyu adalet açısından değerlendirdiğimizde ise bir toplumda sosyal adaletin varlığı fırsat eşitliği ile mümkündür. Fırsat eşitliğinin varlığı, adaletli bir gelir dağılımını olanaklı hale getirebilir. Eğitim harcamaları ile gelir dağılımında adaleti sağlama imkânı nedeni ile fırsat eşitliğinin temelini kurmaktadır. Çünkü eğitime yapılan harcamalar toplumda beşerî sermaye birikimini tetikleyerek sosyal hareketliliği mümkün kılar. Gelir eşitsizliğine bağlı bir eğitim eşitsizliği söz konusu ise eğitim piyasaya bırakıldığında düşük sosyoekonomik seviyede olan bazı gruplar eğitim sisteminden yeterince faydalanamayacak ve okuma çağında olup ailesinin yeterli geliri olmayanlar eğitim fırsatına kavuşamayacaklardır. Bunun bir uzantısı olarak bu grupta yer alan bireylerin daha üst tabakalara erişmesi zorlaşacaktır (Dinçer & Uysal-Kolaşın, 2009: 3).

Eğitim hizmetinin sunumunun devlet tarafından yapılmasının, özellikle temel eğitimin zorunlu kılınmasının önemli nedenlerinden biri, gelir dağılımındaki eşitsizliğin eğitim eşitsizliğine dönüşmesini engellemektir (Bulutoğlu, 1997: 303-307). Çünkü eğitim hizmetinin devlet tarafından sunulmadığı bir dünyada, çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için ebeveynlerin yeterli maddî imkana sahip olması gerekmektedir. Bahsedilen dünyada, gelir düzeyi düşük olan bir ailenin çocuğuna eğitim hizmeti sağlaması oldukça güçtür. Ailenin maliyeti karşılayamaması, çocuğun ve toplumun temel eğitim hizmetinden faydalanamaması ile sonuçlanmaktadır (Gruber, 2011: 292-294).

Eğitim eşitliğinin gerekliliğine bağlanan bu düşünceler, devletin eğitim hizmetlerinin sunumunda rol alması gerektiği konusunda hemen hemen evrensel bir görüş birliği oluşturmuştur. Bu noktada devletin üstlenmesi gereken en önemli görev ise kamusal eğitime eşit erişimi sağlayarak, eğitim üzerinden toplumsal statünün yeniden dağıtılması ve toplumsal eşitsizliklerin engellenerek gelecek nesillere aktarılmasının önüne geçilmesidir (Candaş, 2010: 108).

Sağlık: Yapılan pek çok araştırmada eğitim seviyesi ile sağlık arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Eğitim, sağlık hizmeti ihtiyacını, buna bağlı maliyetleri, kazanç kayıplarını ve insan ıstırabını azalttığı için, bireylerin sağlığını ve refahını artırmada önemli bir mekanizmadır. Aynı zamanda insan gelişimini, insan ilişkilerini ve kişisel, aile ve toplum refahını destekleyerek sağlıklı yaşam tarzlarını ve olumlu seçimleri teşvik edip sürdürmeye yardımcı olur (Feinstein vd., 2006: 173). İyi eğitilmiş insanlarda düşük eğitim seviyesine sahip kişilere göre daha az hastalık, ölüm, sakatlık oranlarının görüldüğü ve bu kişilerin fiziksel sağlıklarına dair verilerin çok daha pozitif olduğu görülmektedir. Öte yandan bazı çalışmalar, düşük eğitim seviyesi ile bulaşıcı hastalık, kronik hastalık, kötü sağlık durumu, daha kısa hayatta kalma ve daha kısa yaşam beklentisinin ilişkili olduğunu da göstermektedir (Feldman vd., 1989: 923-924; Gutzwiller vd., 1989: 456; Liu vd., 1982: 1312-1313). Örnek olarak ortaöğretim içinde geçirilen zaman arttıkça olası bir hastalığa karşı farkındalık, hastalık görülmekte ise tedavi süreçleri ile ilgili yüksek miktarda bilgiye

erişim kapasitesi, güvenli işlere ve son olarak daha sağlıklı yaşam biçimlerine yönelim artmaktadır.

OECD verilerine göre, annelerin eğitim seviyeleri yükseldikçe çocuklarının sağlıkları ile ilgili daha fazla bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Özellikle ortaöğretim ve daha yüksek seviyede eğitim almış anneler çocuk sağlığı ile ilgili kitap okumakta, sterilize olmak hakkında daha doğru bilgilere sahip olmakta, aşılar ve beslenme gibi konularda daha dikkatli olmaktadır. Yoksul OECD ülkeleri ve Sahra-altı Afrika ülkelerinde kadınların eğitime erişimi yükseldikçe yeni doğan ölümlerinde azalma ve yaşam süresinin uzamasıyla eğitimin sağlık üzerindeki olumlu etkisi çok daha çarpıcı hale gelmektedir (McMahon, 2000: 10-14).

Siyasal İstikrar: Eğitim; diğergamlığa, yardımseverliğe, sivil sorumluluk duygusuna ve sosyal bilince yol açarak (Tilak, 2002: 197), kişilerin siyasete olan ilgisini ve katılımını artırdığından, eğitilmiş insanların politik süreçlerde yer alma olasılığını yükseltir (Weakliem, 2002: 142). Özellikle ortaöğretim ve sonrasında sunulan eğitim hizmetinden faydalanan bireylerin farkındalıklarının arttığı ve siyasi süreçlerde yer aldıkları gözlemlenmektedir. Eğitim hizmetinden uzun süre faydalanan toplumlarda siyasi karışıklık daha az ortaya çıkmakta ve bu durum siyasi istikrarı beraberinde getirmektedir. Siyasal istikrar ise özellikle başka ülkelerden gelecek olan yatırımlara güven vermektedir. Siyasal istikrarın bulunduğu ülkelerde, demokratikleşmenin yatırımlar üstünde olumlu etkisi gözlenmekte ve bu durum hem toplumsal huzuru hem de ekonomik büyümeyi pozitif etkilemektedir (McMahon, 2000: 15-16).

Eğitim hizmetlerinin kalitesinin artması ya da eğitimde geçirilen sürenin uzamasının faydaları daha da artırılabilir. Eğitim, tüm toplum için çevresel kaliteyi artıran bireysel davranışları teşvik edebilir (Smith, 1997: 175). Bir başka fayda ise kadınların güçlendirilmesidir. Daha fazla eğitim ile kadınlar istihdam fırsatlarına daha fazla erişebilir ve kendi ekonomik kaynaklarını güvence altına alma becerisini artırabilir (Schendel vd., 2014: 7; Sundaram vd., 2014: 83). Eğitilmiş bir kişinin artan gelir ve verimliliği sadece kendisinin değil, çalışma arkadaşları gibi üçüncü şahıslar üzerinde dışsal etki yaratmakta ve onların da gelir ve verimliliğini artırmaktadır. Bu durum eğitimin bireysel kazançlar üzerinde doğrudan etki göstermesi gibi üçüncü şahısların kazançlarını da dolaylı yollardan etkilemesine neden olmaktadır (Michaelowa, 2000: 9-13).

Eğitim hizmetinin hem bireysel hem de toplumsal açıdan sunduğu faydalar, ekonomik ve sosyal alanları olumlu etkileyerek, büyüme ve kalkınmayı sağlamakta; bireylerin yaşam standardını yükseltmektedir. Topluma yayılan dışsal faydalar eğitim hizmetinin sunumunda devlet müdahalesini vazgeçilmez kılmaktadır. Eğitim hizmetine yeterli önem verilmediği takdirde toplum çeşitli sosyal maliyetlerle karşılaşmaktadır. Bu sosyal maliyetleri yaratan bir unsur da suçtur.

3. Suç Oranlarının Azaltılmasında Eğitimin Rolü

Suç kavramını tanımlamada farklı yaklaşımlar olmakla birlikte genel olarak suç, toplumun kabul ettiği sosyal kuralların bireyler tarafından ihlal edilmesidir. Suç, geleneksel norm ve değerler sisteminin dışında gerçekleşen bir eylem olması ve ona karşı yıkıcı bir nitelik taşıması nedeniyle toplumsal yapıya yönelmiş bulunan başlıca tehditlerden birisidir (Topses, 2013: 703). Suçun sebep olduğu ciddi seviyedeki sosyal maliyetler kıt kaynakların etkinlikten uzak kullanımına neden olmaktadır (Besci, 1999: 38).

Suçta birebir maruz kalan bireylerin yüklediği maliyetler hayat kaybı, mal kaybı, hayat kalitesindeki düşüş, çalışılmayan günler nedeniyle ücret/kazanç kaybı, eğitime devam edilememesi durumunda eğitimin faydalarından yararlanılamaması (kariyer kaybı, vb.) ile bunun sonucunda oluşacak gelir kaybı, sigorta tarafından geri ödeme yapılmaması nedeniyle yaşanan kayıplar ve karşılanmayan sağlık hizmetleri ile mağdur ailelerinin yaşadıkları kayıplar olarak sıralanabilir (Cohen, 2000: 274).

Suçun, topluma yansıyan maliyetleri ise doğrudan ve dolaylı olarak gruplanmaktadır. Dolaylı maliyetler yasal iş alanlarına yeterince yatırım yapılamaması, iş verimliliği ile beşeri ve sosyal sermayede düşüş, iş gücüne katılımında azalma gibi unsurları kapsarken; doğrudan maliyetler ise güvenlik güçlerine yapılan harcamalar, mahkeme ve hapisane harcamaları, eğitim ve sağlık harcamalarından oluşmaktadır (Fajnzylber vd., 2000: 222). Doğrudan maliyetler aynı zamanda vergiler aracılığı ile finanse edildiği için toplumsal maliyetlerin daha da artmasına sebep olmaktadır.

Bu çerçevede, suç eylemi toplumun tamamını etkilemekte ve toplum için sosyal maliyetin yanında önemli bir ekonomik maliyete de sebep olmaktadır. McCollister vd. tarafından yapılan bir çalışmada, 2007 yılında ABD'nde 23 milyondan fazla suç işlendiği ve bu suçların mağdurlar açısından 15 milyar dolar; polis koruması, yargı ve kanun ile ceza infaz kurumları gibi alanlara yapılan kamu harcamaları açısından ise 179 milyar dolar gibi ciddi rakamlarda ekonomik kayba neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireysel ve ulusal seviyelerde ekonomik kayıp göz önüne alındığında doğrudan ya da dolaylı politikalar azımsanmayacak ekonomik ve sosyal fayda yaratabilirler (McCollister vd., 2010: 1-2). Suçun yarattığı tüm maliyetler ekonomi içerisinde başka alanlarda kullanılacak kaynakların tüketilmesine sebep olarak, toplumu optimum refah seviyesinden uzaklaştırmaktadır.

Suçun yarattığı toplumsal ve bireysel maliyetlerin azaltılmasında suça uygulanacak cezaların caydırıcılık niteliği, suçun işlenmesine engel olabilir (Groot & Van den Brink, 2010: 279). Sosyal sermaye ve eğitim ise suç eyleminin gerçekleşmeden önlenmesinde etkili araçlardır. Toplum içinde geliştirilen ilişkilerin gücüne dayanan sosyal sermaye, yokluğunda gerçekleştirilmesi mümkün olmayacak belirli amaçların hayata geçirilmesini sağlar. Sosyal sermayenin içinde barındırdığı dayanışma ve güven sadece belirli eylemleri kolaylaştırmakla kalmaz, suç gibi kimi eylemleri de kısıtlar (Coleman, 1988: 98, 105). İçinde yaşanan sosyal çevre tarafından onaylanmayacağı ve yaptırımlara maruz

kalınacağıının bilinmesi, suç gibi olumsuz bir eylemin gerçekleşmesine engel olabilmektedir (Altun & İsmail, 2011: 118).

Yapılan teorik ve istatistiki çalışmalar, bu araştırmanın da esas konusu olan eğitimin suç oranları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Fella ve Gallipoli (2014)'in yaptıkları teorik çalışmada, lise mezuniyetlerinin teşvik edilmesinin refah seviyesini artırdığı ve suç oranlarını azalttığını öne sürmüşlerdir. Benzer şekilde Lochner tarafından 2007 yılında yapılan çalışmada, eğitimin sağladığı fırsatlardaki artışın, suç oranlarını düşüreceği ele alınmıştır. Lochner'e göre, özellikle eğitimin bireylerin ücret haddini artırması, suç işlemenin maliyetini de yükseltmektedir. Yüksek ücretler suçun fırsat maliyetini iki açıdan etkiler. Birincisi suç işlemek için bireyler zamana ihtiyaç duymaktadır. Fakat eğitim seviyesi yüksek bireyler zamanlarını çalışmak gibi üretici amaçlarla kullanırlar. İkincisi ise suç işleme sonucunda ceza alma/cezaevine girme olasılığının piyasa fırsatları ve ücretlerinin yanında daha maliyetli olmasıdır (Lochner, 2007: 2).

Suç ekonomisi üzerine yapılan çalışmaların çoğunda, suç ile çalışma arasında bir tercihte bulunulduğuna dikkat çekilmiştir. Fayda maliyet karşılaştırması yapmak, suç işleyip işlememe kararında etkili olur. Emek piyasası, suç işleme tercihini maliyet açısından etkilemektedir. Çünkü emek piyasasında yüksek gelir elde eden bir bireyin suç işleme yatkınlığı daha düşük olacaktır. Zamanlarının daha değerli olması, risk alma isteği az olan bireyler için suç işlemenin fırsat maliyetini daha yüksek hale getirmektedir. Bu yüzden eğitim hizmeti, iş bulma imkanını artırmakta ve dolaylı olarak suç işleme olasılığını düşürmektedir (Freeman, 1982: 4).

Beşerî sermaye çalışmadan elde edilen marjinal getiriyi suçtan daha fazla artırıyorsa, beşerî sermayeye yapılan yatırım ve eğitim suçu azaltmalıdır. Bu nedenle, eğitime (veya eğitimin verimliliğine) yönelik politikalar, yetişkinler arasındaki çoğu sokak suçunu azaltabilir. Ancak bu durum, eğitimin her zaman suçları azaltacağı anlamına gelmez. Zira zimmete para geçirme, dolandırıcılık gibi bir takım beyaz yakalı suç türleri eğitimle doğru orantılı şekilde artabilir (Lochner, 2020: 109). Groot ve Van den Brink (2010) tarafından suç dağılımları ve suçluların eğitim seviyelerinin incelendiği bir çalışmada, basit suçlar (toplu taşımada ücretin ödenmemesi, dükkânda fiyat değiştirme, vb.) daha çok yüksek eğitilmiş kişilerce işlenirken; tehdit, yaralama, hırsızlık (ev, araba hırsızlığı, vb.) gibi daha ciddi suçları işleyen bireylerin eğitim seviyesinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Groot & Van den Brink, 2010: 281).

Buonanno ve Leonida'nın 1980-1995 tarihleri arasında İtalya'nın 20 bölgesinde yaptıkları eğitim ve suç ilişkisini inceleyen çalışmalarında, ortalama okullaşma süresindeki artışın suç oranlarını azalttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 2001 yılında İtalya'daki mahkûmların yüzde 75'inin liseyi tamamlayamamış olması bu bulguları destekler niteliktedir (Buonanno & Leonida, 2006). Lochner ve Moretti (2004) beyaz ve siyahi Amerikalılar için ortaöğretim eğitiminin suç oranlarına etkisini inceledikleri çalışmada, beyaz Amerikalılar için ortaöğretim eğitiminin cezaevine girme ihtimalini %0,76 azalttığı, siyahi Amerikalılar içinse bu oranın %3,4'e çıktığı sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmaya göre,

ortaöğretim mezunu olmanın en çok etkilediği suç grubu ise cinayet, yaralama ve araç hırsızlığıdır (Lochner & Moretti, 2004). Lochner'in ulaştığı bir diğer sonuç ise mülkiyet ve şiddet suçlarında eğitimin negatif etkisinin olduğudur. Buna göre eğitim seviyesi arttıkça mülkiyet ve şiddet suçları azalmaktadır (Lochner, 2004). Machin vd. ise 1972-73 döneminde İngiltere ve Galler'de minimum okullaşma yaşındaki bir yıllık artıştan yola çıkarak okul eğitiminin mülkiyet ve şiddet suçları üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Çalışmada erkekler arasında ortalama okullaşma düzeylerindeki bir yıllık artışın, mülk suçları için mahkûmiyet oranlarını %0,26-0,30 oranında azalttığı sonucuna ulaşılmıştır (Machin vd., 2011: 474).

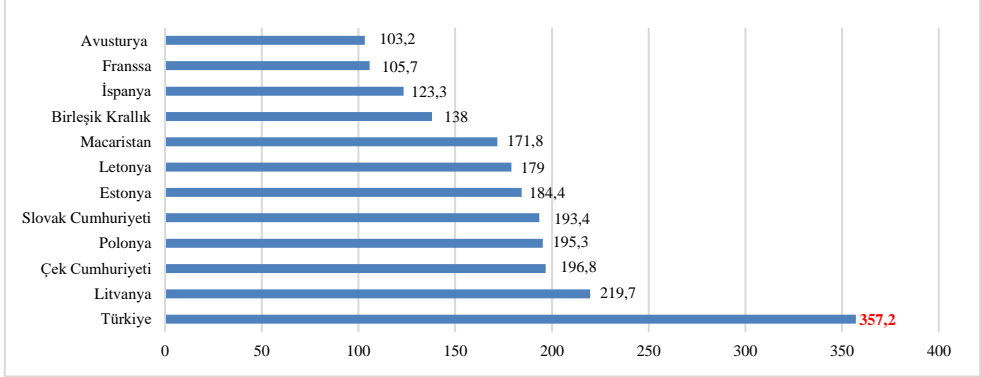
Ayrıca eğitim, okulda geçirilen zaman açısından da suç oranlarını etkilemektedir. Tauchen ve Witte (1994)'nin çalışmasına göre okulda geçirilen zaman, suç ile ilişkili davranışlar sergileme ihtimalini düşürmektedir. Okulda geçireceği zamanı sokakta geçiren bir çocuğun suç ile tanışma olasılığı daha yüksektir (Tauchen & Witte, 1994). Sonuçta eğitim kazanç sağlayacak beceriler öğretmek dışında, bireylerin suça yönelmesine engel olabilir. Ayrıca, bireylerin toplum değerlerini tanımasını sağlayıp çalışma ve dürüstlüğü teşvik ederek topluma pozitif dışsallık yayılmasını sağlar (Usher, 1997).

4. OECD Ülkelerinde Suç ve Eğitim Harcamaları İlişkisi

Çalışmanın bu kısmında suç ve eğitim ilişkisi devlet tarafından sunulan eğitim hizmetlerinin niceliği bağlamında incelenecek ve eğitim hizmetlerine yapılan harcamalar dikkate alınacaktır. Bu kapsamda Türkiye'nin de içinde bulunduğu, belirli bir yıl aralığında verilerine ulaşılabilen OECD ülkelerindeki suç oranları ile öğrenci başına yapılan eğitim harcamaları arasındaki ilişki değerlendirilecektir. Bu kısımda öncelikli olarak verilerine ulaşılabilen OECD ülkelerindeki suç oranları değerlendirilecek, daha sonra da bu ülkelerdeki ilgili eğitim harcamaları ile suç oranları arasındaki ilişki ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

Tüm suç türlerinde ortalama olarak her 100.000 kişiye düşen hükümlü sayısının yüksek olduğu ülkeler sırasıyla Grafik 1'de gösterilmiştir. Bu sıralamaya göre 100.000 kişi içinde 357 kişi ile en çok hükümlü sayısına sahip ülke Türkiye'dir. Türkiye'den sonra en yüksek sayıya sahip ülkeler sırasıyla Litvanya, Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Slovak Cumhuriyeti'dir. Bu ülkelerde de hükümlü sayısı yüksek olmakla birlikte Türkiye ile karşılaştırıldığında oldukça azdır. Bu durum Türkiye'deki sayının ciddiyetini daha net bir şekilde ortaya koymaktadır.

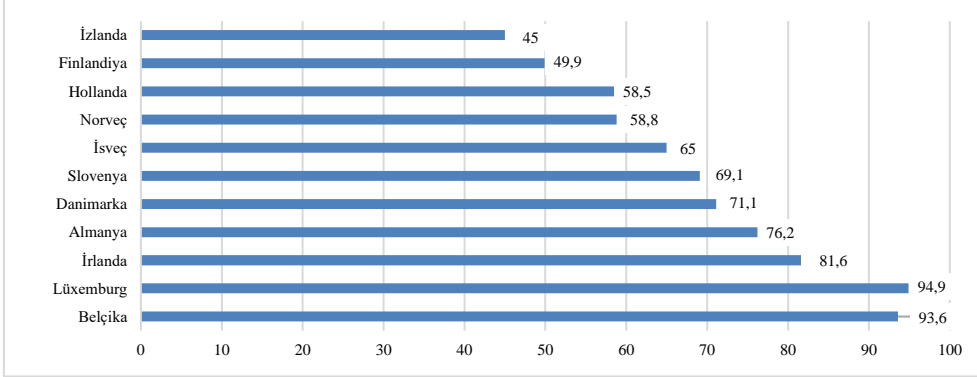
Grafik: 1
OECD Ülkeleri Arasında Her 100.000 Kişi İçinde Hükümlü Sayısı Yüksek Ülkeler (2020)

Kaynak: Council of Europe Annual Penal Statistics, Space 1 2020, <https://wp.unil.ch/space/files/2021/04/210330_FinalReport_SPACE_1_2020.pdf>, 11.05.2021.

Grafik 2 ise OECD içinde 100.000 nüfusa oranla hükümlü sayılarının düşük olduğu ülkeleri vermektedir. Yapılan sıralamaya göre her 100.000 kişi içinde 45 hükümlü ile en düşük ülke İzlanda'dır. İzlanda'yı sırasıyla Finlandiya, Hollanda ve Norveç takip etmektedir. Grafik 1 ve Grafik 2 karşılaştırıldığında Türkiye'deki hükümlü sayısının yüksekliği daha da dikkat çekici hale gelmektedir. Her 100.000 kişi içinde Türkiye'deki hükümlü sayısı Grafik 2'deki ülkelerin sayısının yaklaşık olarak 4 ile 8 katı arasında değişmektedir. Hükümlü sayılarındaki bu farklılık ülkelerin eğitim harcamalarının yanı sıra farklı tarihi, siyasi, sosyoekonomik yapılarından kaynaklanabilir. Örnek olarak Liu vd. (2013) 32 Meksika eyaletinde sosyoekonomik ve demografik faktörlerin ulusal ölçekteki göstergeleri ile suç oranları arasındaki ilişkiyi araştırmış ve ekonomik büyüme, ücretler ile işsizliğin suç oranlarını olumsuz etkilediğini tespit etmiştir (Liu vd., 2013: 689). Buradan yola çıkarak Grafik 1'deki son iki ülke ile Grafik 2'deki ilk iki ülkede kişilerin yıllık ortalama gelirine bakıldığında Türkiye'de 18.302\$ ve Litvanya'da 21.660\$ iken bu rakamın İzlanda'da 61.787\$ ve Finlandiya'da 42.964\$ olduğu görülmektedir (OECD-Better Life Index, 2020).

Grafik: 2
OECD Ülkeleri Arasında Her 100.000 Kişi İçinde Hükümlü Sayısı Düşük Ülkeler (2020)

Kaynak: Council of Europe Annual Penal Statistics, Space I 2020, <https://wp.unil.ch/space/files/2021/04/210330_FinalReport_SPACE_I_2020.pdf>, 11.05.2021.

Verilerine ulaşılabilen OECD ülkelerinin son 10 yılda cezaevindeki nüfus değişimine bakıldığında ise 26 ülke³ arasındaki 19 ülkede cezaevi nüfusunun son 10 yıl içinde düştüğü sonucuna ulaşılmaktadır. Cezaevi nüfusunda azalma görülen bu 19 ülke arasında en yüksek değişim % -44 ile Letonya'da gerçekleşmiştir. 26 ülke içinde geriye kalan 7 ülke arasında ise son 10 yılda cezaevi nüfusunda en keskin artış yaşanan ülke % 115,3 ile Türkiye olmuştur. Türkiye'de görülen bu artış yine verilen ülkeler arasında en yüksek seviyededir (Bkz. Tablo 1).

Tablo: 1
OECD Cezaevi Nüfus Değişimi (2010-2020)

Ülkeler	Hükümlü Sayısı (% Değişim)	Ülkeler	Hükümlü Sayısı (% Değişim)
Almanya	-12,9	İsviçre	1,1
Avusturya	-2,2	İtalya	-12,4
Belçika	-10,9	İzlanda	-13,3
Birleşik Kr. (İng+Galler)	-9,9	Letonya	-44
Birleşik Kr. (Kuzey İrlanda)	1	Litvanya	-22,3
Birleşik Kr. (İskoçya)	-2,5	Lüksemburg	-31
Çek Cumhuriyeti	-6,2	Macaristan	4,5
Danimarka	-0,2	Norveç	-21,4
Estonya	-29,2	Polonya	-8
Finlandiya	-19,5	Portekiz	13,1
Fransa	1,7	Slovak Cumhuriyeti	3,5
Hollanda	-17,4	Slovenya	4,8
İrlanda	-14,7	Türkiye	115,3
İspanya	-24,4	Yunanistan	0,2
İsveç	-12,3		

Kaynak: Council of Europe Annual Penal Statistics, Space I 2020, <https://wp.unil.ch/space/files/2021/04/210330_FinalReport_SPACE_I_2020.pdf>, 11.05.2021.

³ Birleşik Krallık tek bir ülke olarak değerlendirilmiştir.

Toplum dinamikleri ile ilişkili olarak bir ülkede işlenen suç türlerinin ağırlıkları da farklı olmaktadır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu ve verilerine ulaşılabilen 22 OECD ülkesinden 18'inde ağırlıklı olarak görülen suçlar; cinayet, cinayete teşebbüs, yaralama, tecavüz suçlarını içinde barındıran şiddet suçları ve hırsızlık, gasp gibi mala karşı işlenen mülkiyet suçlarıdır (Yorulmaz & Giray-Yakut, 2017: 308).

Avrupa Konseyi ve Lozan Üniversitesi'nin araştırmalarında yer alan Türkiye verilerine göre, Türkiye'de 250.594 mahkûm içinde şiddet ve mülkiyet suçu nedeniyle ceza alanların toplam sayısı 184.936'dır. Bu sayı Türkiye'deki mahkûmların yaklaşık olarak %74'ünün şiddet ve mülkiyet suçlarından birini işlediğini göstermektedir. Yine bu çalışmaya göre değerlendirilen ülkelerde tüm suç türlerinden hükümlülerin 30-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir (Council of Europe Annual Penal Statistics, 2020). Türkiye özelinde şiddet ve mülkiyet suçlarından hüküm giymiş kişilerin 2010-2019 yılları arasında yaş dağılımlarına baktığımızda 18-24 ile 25-34 yaş aralıkları ön plana çıkmaktadır. İncelenen yıllarda hırsızlık ve gasp suçlarından hüküm giyenlerin ağırlıklı olarak 18-24 yaş aralığında; öldürme ve yaralama suçlarından hüküm giyenlerin ise ağırlıklı olarak 25-34 yaş aralığında olduğu gözlenmiştir. Cinsel suçlardan hüküm giyenlerin sayısı ise her iki yaş aralığında birbirlerine yakındır (TÜİK, 2020a).

Şiddet ve mülkiyet suçlarının zarar gören kişideki, maddi ve manevi/fiziksel ve psikolojik etkinin dışında, bir önemli etki de ülkede oluşturduğu ekonomik maliyettir. Suçun devlete maliyetinin özünde tüm topluma sebep olduğu maliyet yatmaktadır. Bunun sebebi devlet için ortaya çıkan maliyetlerin, o çatı altında yaşayan toplumun vergileri ile giderilmesidir. Suç oranlarında görülen artış güvenlik ortamını sağlamak amacıyla devletin iç güvenlik hizmetlerini artırarak polis/zabıta/bekçi vb. güvenlik personel harcamalarının; yargılanma ve tutuklanma oranlarını artırarak adalet harcamalarının; suçların tekrar etmesini önleme ve topluma geri kazandırma adına eğitim, sağlık gibi alanlarda yapılan harcamaların yükselmesine neden olmaktadır. Ortaya çıkan harcamaların esas olarak toplumdan sağlanan vergiler aracılığı ile karşılandığı düşünüldüğünde, bu durum vergilerin daha etkin kullanılabileceği alanlara aktarılmasına da engel olacaktır (Cohen, 2000: 275).

Suçların ekonomik maliyetlerini araştıran çalışmalarda da dikkate değer sonuçlar ortaya çıktığı görülmektedir. Örneğin Kopenhag Konsensüs Merkezi tarafından 2014 yılında şiddet ve çatışma üzerine yapılan bir çalışmada şiddet (toplumdaki, ailedeki, özel ilişkideki), çocuklara kötü muamele, cinsel istismarı içeren şiddet suçlarının maliyeti dünya çapında gayri safi yurt içi hasılanın yaklaşık olarak %11'ini oluşturmaktadır (Hoeffler & Fearon, 2014). Lochner ve Moretti, 2004 yılında yaptıkları çalışmada ABD'de ortaöğretimden mezun olma oranının %1 artmasının, suçtan kaynaklanan maliyetlerin yılda 1,4 milyar dolar azaltacağını ve dolayısıyla maddi kazanç sağlanacağını hesaplamışlardır (Lochner & Moretti, 2004: 31).

5. Değerlendirme ve Analiz

5.1. Değerlendirme Kriterleri

Şiddet ve mülkiyet suçlarının ortaya çıkmasında tek etkili nedenin sunulan eğitim hizmetlerinin yetersizliği ya da kalitesizliği olmadığı kabul edilmekle birlikte, şiddet ve mülkiyet suçlarının yarattığı olumsuz sonuçların hiç doğmadan önlenmesinde eğitim hizmetlerinin önemli bir araç olarak değerlendirilmesi gerekliliği yapılan pek çok ampirik çalışma ile desteklenmiştir.

Bu çalışmanın analiz kısmında eğitim hizmetlerine yapılan harcamalar ile hükümlü sayıları arasındaki ilişki, ulaşılabilen ülke verileri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilecek ve Spearman Sıra Korelasyon katsayı değerleri yorumlanacaktır. Modelde eğitim hizmetlerine yapılan harcamalar için öğrenci başına yapılan harcamalar kullanılacaktır. Hükümlüler için ise mülkiyet suçları arasında yer alan ve hırsızlık suçundan hükümlü olan kişiler değerlendirme kapsamında tutulacaktır.

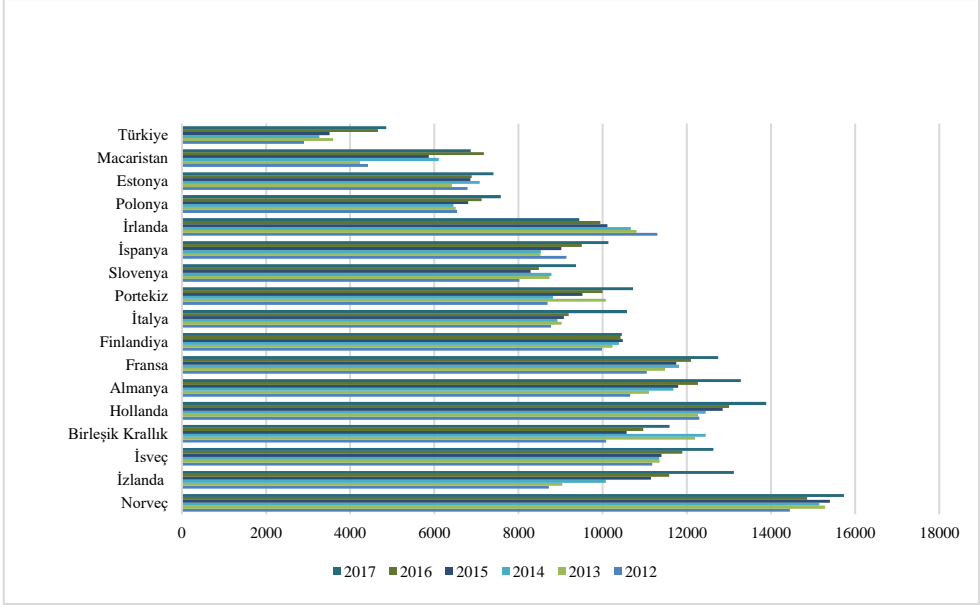
Analize alınan OECD ülkelerinde hükümlülerin ortalama yaş oranı 30 ile 40 yaş arasındadır. Türkiye’de ise 2020 yılında hükümlülerin ortalama yaşının 35 olduğu görülmektedir (Council of Europe Annual Penal Statistics, 2020: 42). Yukarıda da bahsedildiği üzere 25-34 yaş aralığında Türkiye’de en çok görülen suç türü öldürme ve yaralamadır. Bu yaş aralığındaki kişilerin eğitim aldıkları yılların harcama verilerine ulaşılmasındaki güçlük nedeniyle şiddet suçları çalışma kapsamı dışında tutulmuş ve bir sonraki en çok işlenen suç türünün görüldüğü yaş aralığı olan 18-24 yaş arası tercih edilmiştir. Bu yaş aralığında ise en sık gerçekleşen suç türü, bir mülkiyet suçu olan hırsızlıktır (Bkz. Ek: 1).

2019 yılı itibari ile hırsızlık suçu nedeniyle cezaevinde bulunan 18-24 yaş aralığındaki kişilerin yaş aralıkları dolayısıyla ilköğretim ve ortaöğretime tabi oldukları yıllar, Türkiye eğitim sisteminde 2004 ile 2018 yılları arasını kapsamaktadır. Seçili ülkelerde erişilebilir verilerin özellikle ortaöğretimde olması nedeniyle, çalışmada sadece 2012-2017 yılları arasında ortaöğretimde öğrenci başına yapılan yıllık harcama miktarları değerlendirmeye alınmıştır. 2012-2017 yılları arasında ortaöğretim seviyesinde öğrenci başına yapılan yıllık harcama miktarına bakıldığında seçili ülkelerin harcama eğilimlerindeki sıralamada yıllar itibari ile önemli bir farklılık olmadığı görülmektedir. Değerlendirmeye alınan yıllarda en çok harcama yapan ülke Norveç’tir. Söz konusu 5 yıl içinde Norveç’te ortaöğretimde öğrenci başına harcama miktarı 14.000 ile 16.000\$ arasında değiştiği görülmektedir. 2012-2017 yılları arasındaki zamanda genel dağılım olarak Norveç’ten sonra ortaöğretimde öğrenci başına harcama oranı en yüksek ülkeler İzlanda, İsveç, Birleşik Krallık ve Hollanda olarak sıralanabilir. Türkiye ise söz konusu yıllarda verilerine ulaşılabilen ülkeler arasında en az harcama yapan ülkedir⁴. Türkiye’de bu yıllar

⁴ İlkokul ve ortaokulda öğrenci başına yapılan eğitim harcamalarında da Türkiye, verilerine ulaşılabilen ülkelere kıyasla oldukça az paya sahiptir (Bkz. Ek: 2 ve Ek: 3).

arasında ortaöğretimde öğrenci başına harcama miktarı yaklaşık olarak 2.000 ile 6.000\$ arasında değişmektedir (Bkz. Grafik 3).

Grafik 3
2012-2017 Yılları Arasında Ortaöğretimde Öğrenci Başına Harcama Miktarı, \$

Kaynak: OECD, *Education at a Glance 2015/2016/2017/2018/2019/2020: OECD Indicators*, OECD Publishing Paris'den yararlanarak tarafımızca düzenlenmiştir.

5.2. Analiz

2012-2015 yılları arası ortaöğretim ortalama öğrenci başına düşen harcamalar (\$) ve hırsızlık suçu oranları Grafik 4'te incelenmiştir. Dikey eksenle 2012-2015 yılları arasında ortaöğretimde öğrenci başına yapılan ortalama harcamalar ile yatay eksenle 100.000 kişi içinde hırsızlık suçundan hüküm giyen kişi sayısı karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmaya göre verilerine erişim sağlanabilen ve öğrenci başına yüksek harcama eğiliminin olduğu ülkelerin çoğunda, hırsızlık suçundan mahkûm olanların sayılarının daha az olduğu tespit edilmiştir. Öğrenci başına yapılan harcamaların daha düşük olduğu ülkelerde ise hırsızlık suçundan hüküm giymiş kişilerin sayısının nispeten daha yüksek olduğu gözlenmektedir⁵.

Ortaöğretimde öğrenci başına en çok harcama yapan beş ülke sırasıyla Norveç, Hollanda, Fransa, Birleşik Krallık ve İsveç'tir. Bu ülkeler ortaöğretimde öğrenci başına

⁵ Çalışmada ilköğretim harcamalarına dair yılların ortalaması değerlendirmeye alınmış olmakla beraber, ülkelerin ilköğretim harcamalarının genel eğilimlerinde yıldan yıla ciddi değişiklik olmadığı gözlenmiştir (Bkz. Ek 2 ve Ek 3).

ortalama olarak 12.341\$ harcarlarken yine bu ülkelerde her 100.000 kişi içinde hırsızlık suçundan hüküm giyenlerin ortalama oranı 6,48'dir. Ele alınan ülkeler arasında ortaöğretimde öğrenci başına en çok harcama yapan ülke ise Norveç'tir. Bu ülkede 100.000 kişi içinde hırsızlık suçundan hüküm giymiş kişilerin oranı ise 1,40'tır.

Ortaöğretimde en az harcama yapan beş ülke ise sırasıyla Türkiye, Macaristan, Polonya, Estonya ve Slovenya'dır. Bu beş ülkenin ortaöğretimde öğrenci başına ortalama harcaması 6.060 \$'dır. Yine bu beş ülkede her 100.000 kişi içinde hırsızlık suçundan hüküm giyenlerin ortalama oranı ise 18,88'dir.

Ortaya çıkan tabloda, en çok harcama yapan ülke grubu en az harcama yapan ülke grubuna göre yaklaşık olarak iki kat daha fazla öğrenci başına harcama yapmaktadır. Her 100.000 kişi içinde hırsızlık suçundan hüküm giyenlerin sayısı ise daha çok harcama yapan ülkelerde yaklaşık olarak üçte bir oranında daha azdır.

Grafik 4'te dikkat çekici ülkelerden biri İspanya'dır. İspanya'nın 2012-2015 yılları arasında ortaöğretimde öğrenci başına harcamaları ortalama bir seviyede gerçekleşirken, 100.000 kişi içinde hırsızlık suçundan hüküm giyenler karşılaştırmasında 31,28 oranla Türkiye'den sonra ikinci sırada geldiği görülmektedir. İspanya'nın sahip olduğu yüksek hırsızlık suçu oranı yapılan eğitim harcamalarının, tek başına kompleks bir olgu olan suçu engelleyemeyeceğinin göstergesidir. Sosyoekonomik arka plan, sosyal sermaye, hukuk/ceza sistemleri, kurumsal yapı, eğitim hizmetinin kalitesi gibi unsurlarda görülen yapısal farklılıklar da suça engel olabilir.

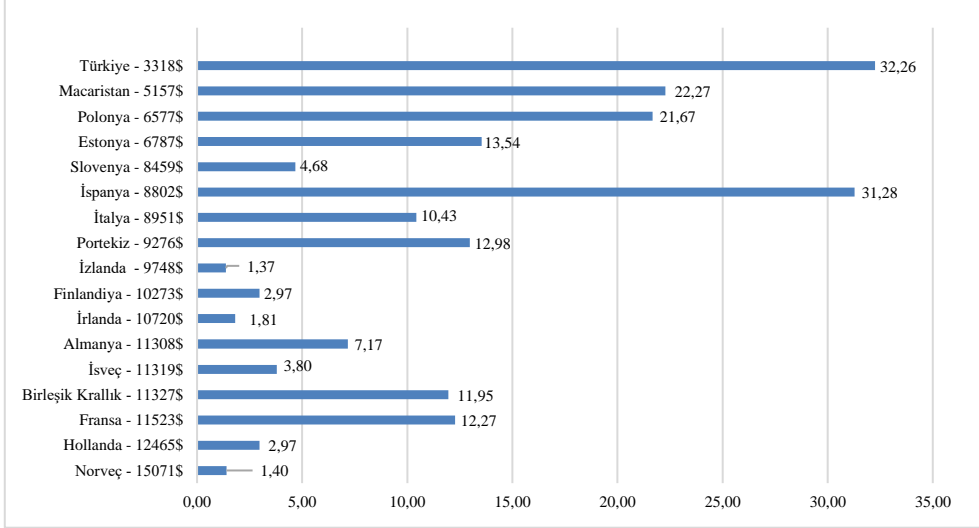
Türkiye, incelenen ülkeler içinde en az harcama yapan ülke olurken suç oranlarında ise lider durumdadır. Bu durum öğrencilere ve hükümlülere yapılan harcamalar açısından değerlendirildiğinde daha da dikkat çekici olmaktadır. Adalet Bakanlığı 2020 yılı faaliyet raporunda yer alan Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun 2020 yılı harcama rakamlarından yola çıkarak Türkiye'de hükümlü ve tutuklu başına yapılan harcamalar incelendiğinde, 2020 yılında kişi başına yıllık harcamanın 28.897 ₺⁶ olduğu görülmektedir (Adalet Bakanlığı Faaliyet Raporu, 2020: 41). Avrupa Konseyi ve Lozan Üniversitesi'nin araştırmasında ise 2019 yılı boyunca Türkiye'de hükümlü başına yapılan yıllık harcama miktarı ise yaklaşık olarak 35.910 ₺'dir⁷. 2019 yılında öğrenci başına yapılan eğitim harcaması ise 11.769 ₺'dir (TÜİK, 2020b).

⁶ Adalet Bakanlığı 2020 yılı faaliyet raporunda yer alan Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun 2020 yılı harcama rakamlarının (8.582.968.891 ₺) 2019 yılı için verilen Ceza İnfaz Kurumları'ndaki kişi sayısına (297.019) bölünerek yıllık kişi başına harcama miktarına ulaşılmıştır.

⁷ Avrupa Konseyi ve Lozan Üniversitesi'nin yapmış olduğu SPACE I çalışmasının verilerine göre 2019 yılı itibarıyla hükümlü başına günlük 15€ harcanmaktadır. Buradan yola çıkarak yapılan matematiksel hesaplamada 31 Aralık 2019 tarihli Euro kuru 1€=6,65₺ kabul edilmiştir.

Grafik: 4
2012-2015 Yılları Arası Ortaöğretim Ortalama Öğrenci Başına Düşen Harcama¹ (\$) ve Hırsızlık Suçu Oranları² (2019)*

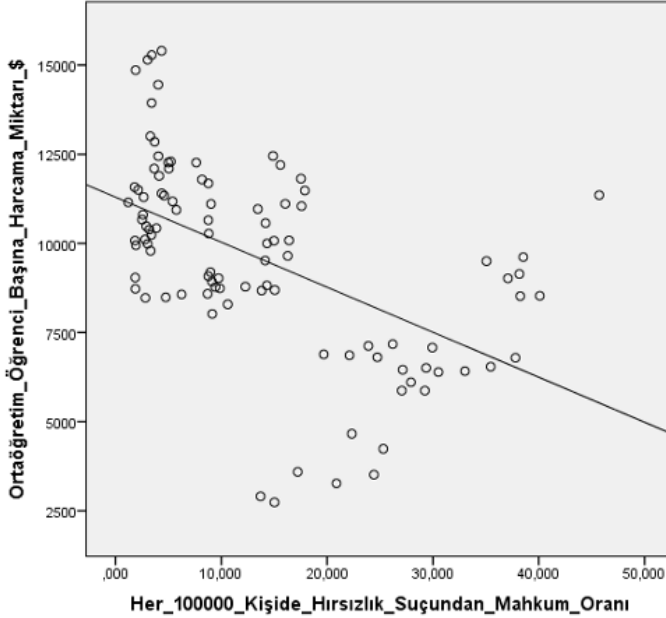
Kaynak: ¹ OECD, *Education at a Glance 2015/2016/2017/2018: OECD Indicators*, OECD Publishing Paris.

² Council of Europe Annual Penal Statistics, *Space I 2020*, <https://wp.unil.ch/space/files/2021/04/210330_FinalReport_SPACE_I_2020.pdf>, 11.05.2021.

* Dikey ekseninde öğrenci başına yapılan yıllık eğitim harcamaları; yatay ekseninde her 100.000 kişi içinde şiddet ve mülkiyet suçundan mahkûm sayıları gösterilmektedir.

Çalışmada incelediğimiz eğitim harcamaları ve hırsızlık oranları arasındaki ilişkiyi istatistiki açıdan değerlendirmek amacıyla Spearman Sıra Korelasyon Katsayıları hesaplanmış ve anlamlılıkları sınanmıştır. İncelediğimiz bu iki değişken arasında yapılan analiz sonucunda anlamlı negatif ve doğrusal monotonik bir ilişki bulunmuştur (Bkz. Şekil 1).

Şekil: 1
2011-2016 Yılları Arasında Ortaöğretim Ortalama Öğrenci Başına Düşen Harcamalar (\$) ve Hırsızlık Suçu Oranları Arasındaki İlişki

Değerlendirmeye aldığımız 17 ülkede 2011-2016 yılları arasında her yıl için⁸ ortaöğretimde öğrenci başına yapılan eğitim harcamaları ile her 100.000 kişi içinde hırsızlık suçundan hüküm giymiş kişilerin oranı arasında bir ilişki olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan Spearman Sıra Korelasyon Katsayısı incelendiğinde söz konusu iki değişken arasında %58, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur, $r_{spearman} = -.575$, $p = .000$.

Şekil: 2
Çalışmadaki Değişkenlerin Betimleyici İstatistikleri ve Spearman Korelasyonları

		Her 100000 Kişide Hırsızlık Suçundan Mahkûm Oranı	
Spearman's rho	Ortaöğretim Seviyesinde Öğrenci Başına Harcama Miktarı	Correlation Coefficient	-.575
		Sig. (1-tailed)	.000
		N	99
	Her 100000 Kişide Hırsızlık Suçundan Mahkûm Oranı	Correlation Coefficient	1,000**
		Sig. (1-tailed)	.
		N	99

** Correlation is significant at the 0.01 level (1-tailed).

⁸ 2011 ve 2012 yıllarında Macaristan ile 2015 yılında Fransa'ya ait hırsızlık suçuna ait veri bulunmadığından, söz konusu üç veri değerlendirme dışında tutulmuş ve korelasyon analizi 99 veri üzerinden yapılmıştır.

Eğitim harcamalarının doğrudan suç unsurunu etkilemediği kabul edilmekle birlikte, çalışmada yapmış olduğumuz Spearman Korelasyon analizi sonucunda seçmiş olduğumuz iki değerriken arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Değerlendirilen lkeler arasında Türkiye incelendiğinde hem ğrenci başına en düşük harcamaya sahip olduğu hem de suçlu sayısının önemli ölçüde yüksek olduğu görülmektedir. Analiz sonucunda iki değerriken arasında ortaya çıkan negatif ve anlamlı ilişki, Türkiye'de de ortaöğretim seviyesinde ğrenci başına yapılan yıllık harcamalar ile hırsızlık suçundan hüküm giyen kişi sayısının ilişkili olabileceğini gösterir.

Hükümlüler ile öğrencilere yapılan harcamalar arasındaki bu karşılaştırma Türkiye'nin geçmişte eğitim hizmetine yapmış olduğu yetersiz harcamaların, bugünün harcamalarını daha fazla artırmış olabileceğini göstermektedir. Öğrenci başına yapılan harcamalar yeterli miktarda ve etkin bir şekilde gerçekleştirilerek kaliteli bir eğitim hizmeti sunulduğu takdirde, suçun gelecekte yaratacağı potansiyel maliyetler azaltılabilir. Aynı zamanda yaratılan ekonomik ve dışsal faydalarla toplumun refah seviyesine olumlu katkı sağlanmış olur.

6. Sonuç

Suç kavramı zaman ve kültüre göre farklılık göstermekle birlikte kavrama yönelik ortak yargı, toplum geneli tarafından kabul edilen düzene karşı gösterilen uyumsuzluktur. Suç, bireysel tercihler sonucunda işlenir. Suçun işlenmesini ortaya çıkaran nedenler farklı yaklaşımlarla açıklanmıştır. Bu nedenler ekonomik ve sosyal açılardan değerlendirilmektedir.

Suç işlenmesi beraberinde hem bireysel maliyet hem de sosyal maliyet getirmektedir. Suçu arz edenler, mağdurlar ve potansiyel mağdurlar bireysel maliyeti yüklenirken; aynı zamanda suç, topluma da üretkenlik kaybı, beşeri ve sosyal sermaye kaybı, vergi gelirlerinde kayıp gibi olumsuz etkiler yaratmaktadır. Suç nedeniyle oluşan ekonomik ve dışsal maliyetler, devleti bu alanda nlem almaya ve caydırıcı yaptırımlar uygulamaya yönelmektedir.

Toplum refahını en oklaştırma adına yapılan uygulamalar ise devleti; emniyet ve soruştırma, adalet, hapisane giderleri gibi harcamalar yapmakla yükümlü kılar. 2020 yılında Türkiye'de bir hükümlü için aylık harcama miktarının 2000 ile 3000  arasında olduğu tahmin edilmektedir. Hükümlülere yapılan harcamaların önemi hükümlü sayısı üzerinden değerlendirildiğinde, devletin bu alana ayırdığı kaynak oldukça çarpıcı olmaktadır. Hükümlü başına yıllık yapılan harcama miktarı (yaklaşık 30.000-40.000 ) ile ğrenci başına yapılan yıllık harcamaların (11.769 ) karşılaştırılması farkın boyutunu görünür kılmaktadır. Eğitim aracılığıyla suç gerçekleşmeden nlenilebilirse, ortaya çıkacak bu yüksek kaynak eğitim, sağlık, araştırma-geliştirme hizmetleri gibi toplum refahını çoklaştıracak alanlara aktarılabilir. Sonuç olarak tüm toplum adına daha etkin ve verimli bir kaynak kullanımı yaratılabilir.

Çalışmada değerlendirmeye alınan OECD ülkeleri arasında, Türkiye'deki hükümlü sayısının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye'de 2020 yılı itibari ile toplam hükümlü sayısı 250.594'tür. Benzer nüfusa sahip Almanya, Fransa gibi gelişmiş ülkeler ile karşılaştırıldığında bu sayının çok yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Yine OECD ülkeleri arasında son on yılda (2009-2019) cezaevi nüfus değişiminde %115,3 ile en yüksek artışı gösteren ülke Türkiye'dir.

Suç türleri arasında ise şiddet ve mülkiyet suçları çoğu ülkede en çok işlenen suç türleridir. OECD ülkeleri içinde Türkiye, suç türleri arasında şiddet ve mülkiyet suçlarının toplam payı %74 ile en yüksek orana sahip ülkelerden biridir. Bu nedenle söz konusu suç türünün suç arzı meydana gelmeden önlenmesi hem yaşam standardı hem de kaynak kullanımı açısından çok daha etkin olacaktır.

Çalışmada devletin sunduğu eğitim hizmetlerinin suç oranları üzerine etkisi incelenirken değişken olarak ülkelerin ortaöğretimde öğrenci başına yapılan yıllık eğitim harcamaları eğilimi ile hırsızlık suçuna odaklanılmıştır. Öğrenci başına eğitim harcaması açısından bakılmasının nedeni yapılan harcamaların, devletin eğitim hizmetine verdiği önemin ve yeterli olup olmadığının bir göstergesi olmasıdır. Ülkelerin ortaöğretimde yıllar içinde öğrenci başına yaptıkları harcama miktarları karşılaştırılmış ve kendi aralarındaki sıralamalarda ciddi değişiklikler olmadığı görülmüştür. Geçmiş yıllara ait düzenli veri bulunamadığı için bu durum bir eğilim olarak değerlendirilmiştir. Şiddet suçundan hüküm giyenlerin ağırlıklı olarak 25-34 yaş aralığında olması, ilgili yaş aralığına ait geriye dönük öğrenci başına eğitim harcamaları verilerine erişim sağlanmasında kısıt oluşturmuştur. 18-24 yaş aralığında ise bu kısıt ortadan kalktığından, söz konusu yaş aralığında en çok işlenen suç türü olan hırsızlık seçilmiştir.

Verilerine ulaşılabilen OECD ülkeleri içerisinde Türkiye, ortaöğretim seviyesinde öğrenci başına yıllık harcama miktarının en düşük olduğu ülkedir. Hem öğrenci başına harcama eğiliminin düşük olması hem de hırsızlık suçu nedeniyle hükümlü olanların sayısının yüksek olması çalışmanın özgün değerini ortaya koymaktadır.

Eğitim, bireylerin sadece suça yönelmesini ve dolayısıyla suç nedeniyle oluşan negatif dışsallıkları ortadan kaldırmakla kalmaz. Aynı zamanda eğitim hizmetlerinden yararlanan bireyler pozitif dışsallık sebebiyle hem ekonomik hem de sosyal anlamda topluma katkı sağlar; toplum genelinin yaşam standardının yükselmesinin önünü açarlar. Bu nedenle eğitim hizmetleri, suç eylemini gerçekleştirmeden engellemekle bir artı sağlarken yarattığı dışsal faydalar ile de bu olumlu etki daha geniş alana yayılır.

Kâr maksimizasyonu amaçlayan piyasa aktörleri topluma yayılan dışsal faydaları göz önünde bulundurmadığı için piyasalar tarafından sunulan eğitim hizmeti optimal toplum refahını gerçekleştiremez. Oysa, optimum toplumsal refah hedefindeki devletin ortaya çıkacak dışsal faydaları gözeterek eğitim alanında etkinlik sağlaması ve okul çağındaki bireylere ulaşması kaçınılmazdır.

Türkiye’de suç oranlarının yüksekliği ve eğitim harcama eğilimi, okullaşma oranlarının ve okul çıktı başarılarının düşük olması, öğretmenlik mesleğinin talebinin düşük olması, istihdam ve eğitimde yer almayan gençlerin oranının yüksek olması; devletin yeterli ve etkin müdahalede bulunmadığını göstermektedir. Türkiye, eğitim alanına ayırdığı kaynakların yetersizliğini gidermeli ve kaynakları etkin kullanarak okul çağındaki tüm bireylere ulaşmayı hedeflemelidir. Böylece eğitimden sağlanan faydaların artmasını, suçun ortaya çıkardığı sosyal ve ekonomik maliyetlerin azalmasını ve aynı zamanda hükümlülere yapılan harcamaların da toplumun geneli adına daha etkin kullanılmasını sağlayacaktır.

Çalışmada 17 ülke 2011-2016 yılları için yapılan korelasyon analizi hırsızlık suçu ile ortaöğretimde öğrenci başına yapılan yıllık harcamalar arasında anlamlı ve negatif bir ilişki olabileceğini göstermiştir. Bu araştırma, korelasyonun nedensellik olmadığını kabul etmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada ortaya konan eğitim-suç ilişkisinin arkasında yatan nedensellik bağının derinlemesine incelenmesi önemlidir. Bunun için ise öncelikli olarak uzun dönem veri toplanması ve veri paylaşımının şeffaflaşması gereklidir. Ayrıca eğitim harcamalarının dışında eğitime erişimde fırsat eşitliği, öğretmen eğitiminin niteliği, müfredat, eğitim ile işgücü piyasası arasındaki ilişki gibi konunun diğer muhtemel boyutlarıyla da ekonometrik ve istatistikî analiz yöntemleriyle çalışılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Adalet Bakanlığı (2020), *Faaliyet Raporu*,
<<https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/942021140107Adalet%20Bakanligi%2020%20Yil%20Faaliyet%20Raporu%2009.04.2021.pdf>>, 11.05.2021.
- Afşar, M. (2009), "Türkiye’de Eğitim Yatırımları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi", *Anadolu University Journal of Social Sciences*, (9)1, 85-98.
- Altun, N. & H. İsmail (2011), "Suçu Önlemede Sosyal Sermaye Olarak Sosyal Kontrolden Yararlanmak", *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6(1), 111-124.
- Angrist, J.D. & A.B. Keueger (1991), "Does Compulsory School Attendance Affect Schooling and Earnings?", *The Quarterly Journal of Economics*, 106(4), 979-1014.
- Barro, R.J. (2002), *Education As A Determinant of Economic Growth*, Lazear EP Education in the Twenty-First Century, Hoover Institution Press.
- Besci, Z. (1999), "Economics And Crime in The States", *Federal Reserve Bank of Atlanta Economic Review*, (First Quarter), 38-56.
- Bulutoğlu, K. (1997), *Kamu Ekonomisine Giriş*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Buonanno, P. & L. Leonida (2006), "Education and Crime: Evidence From Italian Regions", *Applied Economics Letters*, (13)11, 709-713.
- Candaş, A. (2010), "Türkiye’de Eşitsizlikler: Kalıcı Eşitsizliklere Genel Bir Bakış", *Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu*, İstanbul, Türkiye.
- Cohen, M.A. (2000), "Measuring The Costs and Benefits of Crime and Justice", *Criminal Justice*, 4, 263-315.
- Coleman, J.S. (1988), "Social Capital in The Creation of Human Capital", *American Journal of Sociology*, 94, 95-120.

- Council of Europe (2020), *Annual Penal Statistics, Space I 2020*, <https://wp.unil.ch/space/files/2021/04/210330_FinalReport_SPACE_I_2020.pdf>, 11.05.2021.
- Çalışkan, Ş. vd. (2013), "Türkiye'de Eğitim-Ekonomik Büyüme İlişkisi: 1923-2011 (Kantitatif Bir Yaklaşım)", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, (11)21, 29-48.
- Dinçer, M.A. & G. Uysal-Kolaşın (2009), *Türkiye'de Öğrenci Başarısında Eğitsizliğin Belirleyicileri*, Sabancı Üniversitesi Eğitim Reformu Girişimi.
- Dowrick, S. (2002), "The Contribution of Innovation and Education To Economic Growth", *Melbourne Institute Economic and Social Outlook Conference: Towards Opportunity and Prosperity*, Melbourne: Melbourne Institute.
- Fajnzylber, P. (2000), "Crime and Victimization: An Economic Perspective [With Comments]", *Economia*, (1)1, 219-302.
- Feinstein, L. et al. (2006), "What are the effects of education on health", in: *Measuring the effects of education on health and civic engagement: Proceedings of the Copenhagen symposium (171-354)*, Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Feldman, J.J. et al., (1989), "National trends in educational differentials in mortality", *American Journal of Epidemiology*, 129(5), 919-933.
- Fella, G. & G. Gallipoli (2014), "Education and Crime over the Life Cycle", *The Review of Economic Studies*, (81)4, 1484-517.
- Freeman, R.B. (1982), "Crime and The Labor Market", *NBER Working Paper* No1031.
- Glaeser, E.L. (1999), *An Overview of Crime and Punishment*, Washington: World Bank, Mimeographed.
- Groot, W. & H.M. Van Den Brink (2010), "The Health Effects of Education", *Applied Economics*, 42, 279-289.
- Gruber, J. (2011), *Public Finance and Public Policy*, Worth Publishers, New York.
- Gutzwiller, F. et al. (1989), "Education, disease prevalence and health service utilization in the Swiss national health survey 'SOMIPOPS'", *Preventive Medicine*, 18(4), 452-459.
- Gylfason, T. & Z. Gylfi (2003), "Education, Social Equality and Economic Growth: A View of The Landscape", *Cesifo Economic Studies*, (49)4, 557-579.
- Hanushek, E.A. & L. Wößmann (2007), *The role of education quality for economic growth*, The World Bank.
- Hanushek, E.A. & L. Wößmann (2010), "Education and Economic Growth", *International Encyclopedia of Education*, 2, 245-252.
- Hoeffler, A. & J. Fearon (2014), "Benefits and Costs of The Conflict and Violence Targets for the Post-2015 Development Agenda", *Conflict and Violence Assessment Paper*, Copenhagen Consensus Center.
- Kurul-Tural, N. (2002), *Eğitim Finansmanı*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Ladd, H.F. (2012), "Education and Poverty: Confronting the Evidence", *Journal of Policy Analysis and Management*, 31(2), 203-227.
- Liu, K. et al. (1982), "Relationship of education to major risk factors and death from coronary heart disease, cardiovascular diseases and all causes, Findings of three Chicago epidemiologic studies", *Circulation*, 66(6), 1308-1314.

- Liu, Y. et al. (2013), "Assessing the impacts of labor market and deterrence variables on crime rates in Mexico", *Contemporary Economic Policy*, 31(4), 669-690.
- Lochner, L. & E. Moretti (2004), "The Effect of Education On Crime: Evidence From Prison Inmates, Arrests, and Self-Reports", *American Economic Review*, (94)1, 155-189.
- Lochner, L. (2004), "Education, Work, and Crime: A Human Capital Approach", *International Economic Review*, (45)3, 811-843.
- Lochner, L. (2007), "Education and Crime", *University of Western Ontario*, 5(8), 1-14.
- Lochner, L. (2020), "Education and crime", in: *The Economics of Education* (109-117), Academic Press.
- Machin, S. et al. (2011), "The Crime Reducing Effect of Education", *The Economic Journal*, (121)552, 463-484.
- Mccollister, K.E. et al. (2010), "The Cost of Crime To Society: New Crime-Specific Estimates For Policy and Program Evaluation", *Drug & Alcohol Dependence*, (108)1, 98-109.
- McMahon, W.W. (2000), *The Impact of Human Capital On Non-Market Outcomes and Feedbacks On Economic Development*, <https://www.researchgate.net/profile/Walter-Mcmahon/publication/237376100_The_Impact_of_Human_Capital_on_Non-Market_Outcomes_and_Feedbacks_on_Economic_Development/links/02e7e525858c21ac77000000/The-Impact-of-Human-Capital-on-Non-Market-Outcomes-and-Feedbacks-on-Economic-Development.pdf>, 11.05.2021.
- Michaelowa, K. (2000), "Returns To Education In Low Income Countries: Evidence For Africa", in: *Committee on Developing Countries of the German Economic Association, Annual Meeting*, Berlin.
- Mutluer, M.K. vd. (2013), *Teoride ve Uygulamada Kamu Ekonomisi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- OECD (2007), *Education at a Glance 2007: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2008), *Education at a Glance 2008: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2009), *Education at a Glance 2009: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2010), *Education at a Glance 2010: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2011), *Education at a Glance 2011: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2012), *Education at a Glance 2012: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2013), *Education at a Glance 2013: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2015), *Education at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2016), *Education at a Glance 2016: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2017), *Education at a Glance 2017: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2018), *Education at a Glance 2018: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2019), *Education at a Glance 2019: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- OECD (2020), "Better Life Index", <<https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=BLI>>, 31.10.2021.
- OECD (2020), *Education at a Glance 2020: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
- Öztürk, N. (2005), "İktisadi Kalkınmada Eğitimin Rolü", *Sosyoekonomi*, 1(1), 27-44.

- Schendel, R. et al. (2014), "The Economic and Noneconomic Benefits of Tertiary Education in Low-Income Contexts", *International Higher Education*, (77), 6-8.
- Schultz, T.W. (1961), "Investment in Human Capital", *The American Economic Review*, (51)1, 1-17.
- Smith, V.K. (1997), "Feedback Effects and Environmental Resources", in: J.R. Behrman et al. (eds.), *The Social Benefits of Education* (175-218), Arbour, MI: University of Michigan Press.
- Storesletten, K. & F. Zilibotti (2000), "Education, Educational Policy and Growth", *Swedish Economic Policy Review*, (7)1, 39-70.
- Sundaram, M.S. et al. (2014), "Women Empowerment: Role of Education", *International Journal in Management & Social Science*, 2(12), 76-85.
- Tauchen, H. et al. (1994), "Criminal Deterrence: Revisiting The Issue With A Birth Cohort", *Review of Economics & Statistics*, (76)3, 399-412.
- Tilak, J.B. (2002), "Education and Poverty", *Journal of Human Development*, 3(2), 191-207.
- Topses, M.D. (2013), "Eğitim Düzeyi ve Kardeş Sayısının Suç Davranışıyla İlişkisi: Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği", *International Journal of Social Science*, (6)3, 701-712.
- TÜİK (2020a), "Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri-2019", *Haber Bülteni*, <<https://data.tuik.gov.tr/tr/display-bulletin/?bulletin=ceza-infaz-kurumu-istatistikleri-2019-33625#>>, 02.11.2020.
- TÜİK (2020b), "Eğitim Harcamaları İstatistikleri-2019", *Haber Bülteni*, <<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamalari-Istatistikleri-2019-33670>>, 11.05.2021.
- Usher, D. (1997), "Education As A Deterrent To Crime", *Canadian Journal of Economics*, 30(2), 367-384.
- Weakliem, D.L. (2002), "The Effects of Education on Political Opinions: an International Study", *International Journal of Public Opinion Research*, 14(2), 141-157.
- Yorulmaz, Ö. & S. Giray-Yakut (2017), "Türkiye'de Suç Oranını Etkileyen Sosyoekonomik Faktörlerin İncelenmesi: Path Analizine Dayanıklı Yaklaşım", *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 39(1), 307-322.

Ekler:

EK Tablo: 1
Suç Türü ve Suçun İşlendiği Yaş Grubuna Göre Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlüler, 2009-2019

Suç Türü / Yaş Aralığı	12-14	15-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 +
2019								
Öldürme	66	619	2.764	3.200	1.661	843	344	76
Yaralama	48	415	8.142	12.481	8.601	3.862	1.155	192
Cinsel Suçlar	245	630	1.328	1.533	1.071	579	298	112
Hırsızlık	950	4.609	18.178	12.079	4.801	1.680	383	64
Yağma (Gasp)	572	2.478	5.318	3.436	1.143	282	55	12
2018								
Öldürme	66	602	2.823	3.148	1.516	777	313	86
Yaralama	34	427	7.960	11.936	7.840	3.561	1.061	192
Cinsel Suçlar	287	608	1.493	1.409	1.016	568	289	99
Hırsızlık	980	5.365	19.956	12.578	4.654	1.512	318	52
Yağma (Gasp)	709	2.887	6.117	3.942	1.260	329	57	6
2017								
Öldürme	55	530	2.364	2.794	1.346	642	260	55
Yaralama	43	393	6.878	9.701	5.821	2.775	769	155
Cinsel Suçlar	239	643	1.381	1.340	824	457	220	67
Hırsızlık	759	4.438	16.567	10.221	3.728	1.205	270	33
Yağma (Gasp)	459	2.191	5.039	3.293	1.027	230	40	4
2016								
Öldürme	48	424	2.125	2.588	1.282	656	263	58
Yaralama	33	326	5.999	8.484	5.402	2.524	700	118
Cinsel Suçlar	238	673	1.445	1.396	880	547	241	86
Hırsızlık	485	3.146	13.756	9.162	3.518	1.264	289	35
Yağma (Gasp)	389	1.911	3.857	2.507	801	198	28	1
2015								
Öldürme	73	551	2.332	2.818	1.419	777	261	72
Yaralama	30	357	5.864	8.697	5.500	2.528	643	107
Cinsel Suçlar	228	601	1.481	1.350	922	473	218	62
Hırsızlık	497	3.065	13.051	8.730	3.304	1.125	274	35
Yağma (Gasp)	325	1.920	4.114	2.605	852	182	39	5
2014								
Öldürme	58	523	2.425	3.049	1.673	795	290	74
Yaralama	29	317	5.860	8.957	5.768	2.858	857	156
Cinsel Suçlar	210	626	1.589	1.440	917	471	215	63
Hırsızlık	396	2.822	12.626	8.893	3.620	1.203	298	40
Yağma (Gasp)	243	1.258	3.350	2.266	681	177	30	4
2013								
Öldürme	70	380	1.570	2.155	1.326	723	239	68
Yaralama	108	580	7.012	10.575	6.901	3.401	1.016	221
Cinsel Suçlar	166	418	1.048	1.119	752	418	164	52
Hırsızlık	390	1.777	9.341	6.804	2.732	992	237	39
Yağma (Gasp)	153	739	2.105	1.319	423	100	24	
2012								
Öldürme	49	325	1.688	2.130	1.226	697	233	73
Yaralama	24	170	3.974	5.451	3.509	1.649	414	91
Cinsel Suçlar	72	241	613	592	376	208	76	32
Hırsızlık	107	883	5.147	3.576	1.515	554	120	28
Yağma (Gasp)	136	661	1.503	954	302	87	7	1
2011								
Öldürme	25	250	858	1.017	626	330	97	33
Yaralama	12	127	1.965	2.579	1.515	733	172	36
Cinsel Suçlar	11	58	231	214	130	81	27	8
Hırsızlık	67	410	2.242	1.753	929	386	117	16
Yağma (Gasp)	85	413	884	508	125	28	6	1

2010								
Öldürme	15	168	676	887	489	271	64	29
Yaralama	5	81	1.948	2.434	1.557	716	158	36
Cinsel Suçlar	19	80	205	211	132	63	17	6
Hırsızlık	62	348	2.168	1.667	909	377	83	18
Yağma (Gasp)	72	393	631	360	96	13	8	

Kaynak: TÜİK, 2020a, <<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ceza-Infaz-Kurumu-Istatistikleri-2019-33625->>, 07.05.2021.

EK Tablo: 2 Seçili Ülkelerde İlkokulda Öğrenci Başına Yapılan Eğitim Harcamaları, \$

Ülkeler	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Norveç	8.533	9.001	9.486	9.922	11.077	11.833	12.255
İzlanda	8.434	9.254	9.299	9.629	10.599	10.099	9.482
İsveç	7.469	7.532	7.699	8.338	9.080	9.382	9.987
İngiltere	5.941	6.361	7.732	8.222	8.758	9.088	9.369
Hollanda	6.222	6.266	6.425	6.552	7.208	7.917	7.954
Almanya	4.948	5.014	5.362	5.548	5.929	6.619	NA
Fransa	5.082	5.365	5.482	6.044	6.267	6.373	6.622
Finlandiya	5.581	5.557	5.899	6.234	7.092	7.368	7.624
İtalya	7.390	6.835	7.716	7.383	8.671	8.669	8.296
Portekiz	4.681	4.871	5.138	5.011	5.234	5.762	5.922
İspanya	4.965	5.502	5.970	6.533	7.184	7.446	7.291
İrlanda	5.422	5.732	6.337	6.901	7.795	8.219	8.384
Polonya	3.130	3.312	3.770	4.063	4.855	5.302	5.937
Estonya	2.894	3.384	3.675	4.058	5.579	5.493	5.140
Macaristan	3.841	4.438	4.599	4.656	4.495	4.467	4.684
Türkiye	1.120	NA	1.130	NA	NA	NA	1.860

Kaynak: OECD (2007), *Education at a Glance 2007/2008/2009/2010/2011/2012/2013*: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris.

EK Tablo: 3 Seçili Ülkelerde Ortaokulda Öğrenci Başına Yapılan Eğitim Harcamaları, \$

Ülkeler	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Norveç	12.505	12.603	12.769	13.373	14.103	13.975	14.486
İzlanda	9.778	9.482	10.160	10.706	11.276	12.359	12.872
İsveç	9.642	9.776	10.823	10.966	11.306	11.411	11.493
Birleşik Krallık	10.124	10.533	13.894	10.271	13.092	12.478	10.249
Hollanda	11.708	11.925	12.031	12.227	12.334	12.404	12.491
Almanya	8.130	NA	9.247	9.521	9.967	10.554	10.680
Fransa	9.111	9.399	9.668	9.588	9.947	10.309	10.268
Finlandiya	11.338	11.705	12.545	12.909	13.312	13.865	14.682
İtalya	9.165	8.548	8.686	8.905	8.797	9.033	9.258
Portekiz	8.448	8.504	8.294	8.524	9.667	8.634	9.568
Slovenya	9.386	9.368	9.947	9.802	10.085	10.432	9.925
İspanya	9.484	9.208	9.335	9.137	8.303	8.347	8.765
İrlanda	11.069	11.477	11.442	11.087	10.773	10.518	9.983
Polonya	4.871	5.428	5.995	6.682	6.900	7.058	6.985
Estonya	6.225	5.948	6.009	6.524	7.009	7.272	6.614
Macaristan	4.874	4.657	4.709	4.459	3.994	3.915	4.711
Türkiye	NA	NA	2.250	2.448	3.337	2.953	3.491

Kaynak: OECD (2012), *Education at a Glance 2012/2013/2014/2015/2016/2017/2018/2019/2020*: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris.